

Znamiona dojrzałości uczuciowej kandydatów do kapłaństwa

Signs of emotional maturity of candidates for priesthood

ANDRZEJ DERDZIUK

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Wydział Teologii, Polska

andrzej.derdziuk@kul.pl

<https://orcid.org/0000-0003-4678-726X>

Ks. Łukasz Plata, *Dojrzałość uczuciowa w formacji do kapłaństwa*, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2020, s. 317.

Powołanie do kapłaństwa służebnego jest dziś coraz trudniejsze ze względu na wielkość wyzwań, które stoją przed duchowieństwem w zsekularyzowanym świecie, oraz z powodu niedojrzałości młodych ludzi niemających dobrych wzorców w rodzinie. Odpowiednie przygotowanie kandydatów do posługi głoszenia słowa i sprawowania sakramentów nie ogranicza się do technicznej instrukcji postępowania, ale dotyczy nade wszystko integralnej formacji osoby zdolnej do nieustannego rozwijania swego charakteru. Instytucje w postaci seminariów duchownych i narzędzia formacyjne opierające się na zdobycach nauk o człowieku winny uwzględniać stan dojrzałości kandydatów i wspierać ich w pokonywaniu napotykanym trudności.

Powtarzane w dokumentach kościelnych stwierdzenia o wymaganej dojrzałości uczuciowej seminarzystów i kapłanów są często zbyt ogólne i niekiedy trudno jest odczytać ich pełną zawartość treściową. Różne definicje dojrzałości w psychologii, na których sformułowanie miała wpływ przynależność ich autorów do określonych szkół uprawiania tej dyscypliny, nie ułatwiają zorientowania się w gąszczu opinii na ten temat. Problemem jest też redukcjonistyczne pojmowanie natury osoby ludzkiej, które zubożone o wymiar duchowy w zupełności nie przystaje do oczekiwań osoby mającej głębokie wewnętrzne przekonanie, że objawiający się w historii Bóg powołuje ją do szczególnej misji głoszenia światu dobrej nowiny o zbawieniu.

Opracowanie ks. Łukasza Platy zatytułowane *Dojrzałość uczuciowa w formacji do kapłaństwa* podejmuje zagadnienie eklezjalne i podaje precyzyjne wskazania dotyczące procesu rozeznawania stopnia dojrzałości wystarczającej do dopuszczenia do święceń. Książka ukazała się nakładem Towarzystwa Naukowego KUL w ramach serii Lubelskie Studia Teologicznomoralne. Ksiądz Plata uzyskał licencjat kanoniczny z teologii na Papieskim Uniwersytecie Jana Pawła II – sekcja w Tarnowie, ukończył studia doktorskie z zakresu teologii moralnej na Wydziale Teologii KUL oraz jest absolwentem Międzywydziałowych Studiów Podyplomowych z zakresu antropologii, psychologii i pedagogiki chrześcijańskiej – „Szkoła Formatorów” na Wydziale Filozoficznym Akademii Ignatianum w Krakowie. Jest autorem kilku pozycji naukowych oraz znanym rekolekcjonistą i organizatorem wielu przedsięwzięć ewangelizacyjnych. Ma też doświadczenie pracy katechetycznej.

Poszczególne rozdziały książki zawierają definicje pojęć związanych z zagadnieniem dojrzałości uczuciowej oraz wskazują na proces dorastania do stawianych wymagań w kontekście zagrożeń, które napotykają dziś młodzi ludzie pragnący żyć powołaniem do kapłaństwa służebnego. W rozdziale pierwszym została podjęta próba zdefiniowania pojęć w zakresie uczuciowości. Autor przytacza definicje funkcjonujące w literaturze przedmiotu z zakresu psychologii i teologii oraz odróżnia uczucia od emocji. Zatrzymując się nad zagadnieniem teorii emocji, ks. Łukasz wskazuje na ich genezę i omawia oddziaływanie uczuć i emocji w osobie.

Rozdział drugi skoncentrowany jest na ukazywaniu istoty dojrzałości uczuciowej i analizowaniu jej właściwości. Odnosząc się do trzech płaszczyzn jej ujmowania, autor podejmuje trzy etapy refleksji zależnie od rozpatrywanych źródeł. Na pierwszym etapie analizuje uwarunkowania psychologiczne dojrzałości, na drugim zwraca swą uwagę na treść dokumentów kościelnych poświęconych temu zagadnieniu. Następnie wskazuje na znamiona dojrzałości widziane od strony kandydata do kapłaństwa i mogące być weryfikowane przez odpowiedzialnych za formację.

W treści rozdziału trzeciego znalazły się prezentacje współczesnych zagrożeń dojrzałości uczuciowej, które zostały podzielone na trzy grupy. Pierwsza z nich dotyczy współczesnych przemian kulturowych, które utrudniają przyjmowanie roli osoby społecznie dojrzałej przez to, że promuje się postawy nieodpowiedzialności i przedłuża czas zależności od starszego pokolenia. Druga część rozdziału wskazuje na przejawy niedojrzałości młodych ludzi w świecie i widoczne także w zachowaniach kandydatów zgłaszających się do seminariów i nowicjatów. Kolejnym ze zjawisk, które wpływają na zahamowanie prawidłowego rozwoju uczuciowości osoby, jest niewłaściwe nastawienie do formacji, które ma różne przyczyny, ale najczęściej rodzi podobne skutki w postaci oporu lub braku podatności na oddziaływania formatorów.

Treścią czwartego rozdziału są rozważania dotyczące procesu dojrzewania kandydatów do kapłaństwa, który może być podjęty w środowisku eklezjalnym. Najpierw autor omawia kwestię tworzenia warunków do formacji początkowej, następnie ukazuje zadania w zakresie kształtowania dojrzałej osobowości na etapie przed seminarium i w trakcie jego trwania. Na końcu rysuje perspektywę formacji ustawicznej. Przy omawianiu poszczególnych etapów pracy formacyjnej zostały wskazane śro-

dowiska odpowiedzialne za pomoc młodemu człowiekowi w dojrzewaniu do pełni Chrystusa.

Język rozprawy jest bardzo dobry i umożliwia precyzyjne przedstawienie poruszanych zagadnień. Autor wprawnie referuje poglądy różnych autorów i nie brakuje mu odwagi do formułowania samodzielnych wniosków, które podnoszą wartość pracy. Zebrana bibliografia jest obszerna i sięga do źródłowych pozycji, które we właściwy sposób zostały wykorzystane w pracy. Do najistotniejszych osiągnięć rozprawy należy dokonanie syntezy nauczania Kościoła na temat dojrzałości uczuciowej kandydatów do kapłaństwa oraz ukazanie tego zagadnienia jako bardzo ważnego w procesie budowania wspólnoty. Oryginalność tej pracy polega na stworzeniu własnej autorskiej definicji dojrzałości uczuciowej oraz wyliczeniu znamion, które ją weryfikują i pozwalają na stwierdzenie jej zaistnienia. Zagadnienie podjęte w rozprawie jest bardzo ważne i aktualne, i do tej pory nie było przedmiotem tak pogłębionych badań naukowych. W teologii moralnej było praktycznie nieobecne w takim zakresie. Zadanie badawcze postawiono zasadnie, a jego realizacja została dokonana w stopniu wyróżniającym. Książka może być bardzo użyteczna dla wychowawców seminaryjnych oraz dla samych kandydatów do kapłaństwa i ich bliskich, którzy pragną ich wspomagać w dorastaniu do pełni dojrzałości duchowej w Chrystusie.